

DOZNANY (34) *part praet pass pf*

doznany (20), **doznan** (11), doznany *a.* doznan (3); doznany *SeklWyzn, MurzNT* (2), *CzechRozm, ModrzBaz, SkarJedn, Calep* (2), *GrabowSet, WujNT, SkarKazSej*; doznan *BielŻyw, GórnDworz, WierKróc, VotSzl*; doznany : doznan *Mącz* (4 : 2), *SkarŻyw* (1 : 3), *SarnStat* (4 : 2).

o jasne; -an- (20), -ån- (4); -an (1), -ån (4); -an- *MurzNT* (2), *CzechRozm, ModrzBaz, SkarJedn* (2), *GrabowSet* (2), *WujNT* (2), *SarnStat* (5), *SkarKazSej*, -ån- *GórnDworz, SkarŻyw*, -an- : -ån- *Mącz* (4 : 2); -ån *WierKróc, SarnStat, VotSzl*, -ån : -an *SkarŻyw* (1 : 1).

sg m N (attrib) doznany (8), (*praed*) doznan (6). $\diamond$ *f N (praed)* doznaną (4), doznaną (2), doznan(a) (1); -a *Mącz, GórnDworz, SkarŻyw*; -å *SkarKazSej*; -a : -å *SarnStat* (1 : 1). $\diamond$ *G* doznan(e)j (1). $\diamond$ *n N (praed)* doznan(e) (1), doznano (1); doznan(e) *SkarJedn*, doznan(e) *Mącz*. $\diamond$ *pl N m pers (praed)* doznan(i) (4). *subst (praed)* doznané (5); -é (3), -(e) (2). $\diamond$ *G* doznan(y)ch (1).

Sł stp brak, Cn s. v. doświadczony, Linde XVI(XVIII) – XVII w. s.v. doznać.

1. *Stwierdzony, potwierdzony, poznany, uznany, znany z czegoś, wiadomy; ujawniony, wykryty; spotkany; probatus, spectatus Mącz, Calep, Cn; auditus, certus, compertus, contestatus, decantatus, expertus, exploratus, familiaris, gnarus, gnobilis, honestus, interpretatus, locuples, notus, percelebratus, perceptus, perfamiliaris, perspectus, pertractatus, pervagatus, testatus Cn* (28) : Bo wżelki ktory źle czyni/ światłość nienáwidzi/ i na światłość nie chodzi aby vczynki iego doznané [*non arguantur*] niebyły *MurzNT Ioann 3/20, Ioann 3/20 marg; Calep* [850]b.

doznany w czym (4): *SkarŻyw* 312; *Praerogátiwy Szlácheckie/* ácz w wielu rzeczach bywáią doznané/ [...] ále w tych czterech rzeczach naznácniéy łie pokázuią. *SarnStat* 68, 834; *Doznána rzecz w obcych kráiách/* iáko łię z łwemi pány obefzli. *SkarKazSej* 687a.

Ze zdaniem dopełnieniowym (4): *FalZioł* I 130c; *To wielkie Proroctwo/* y dziś [*jest*] doznané: iłz kościoły ktore od Rzymłkiego kościoła odefzły poginęły *SkarJedn* 399; *SkarŻyw* 312; *SkarKazSej* 687a.

Wyrażenia: »doświadczeniem doznany« = *znany z doświadczenia, stwierdzony doświadczeniem* (2): *Probatur experimento, Doświadczeniem bywa doznan(e).* *Mącz* 323c, 394a.

»doznana prawda« (1): ábo niechćieć przyiác opowiedziáne y doznanéy prawdy/ iefł grzech śmiertelny *WujNT* 43.

»doznana rzecz« [*szyk 2 : 2*] (4): *Też łok Roiownikow [...]* abowiem iefłth to rzecz czełto doznan(e) iłz krew załtanawia *FalZioł* I 130c; *Mącz* 394a; *podużkę ná ktorey vmárł [św. Wincenty]/* chowáią oni miełzczańie [...] y doznan(e) rzecz w wielkich gorączkách/ ktokolwiek ią pod głowę włożył/ był wolen. *SkarŻyw* 312; *SkarKazSej* 687a.

Szereg: »opowiedziany i doznany« (1): *WujNT* 43 *cf* »doznana prawda«.

α. *Rozpoznany, poznany, gruntownie z czegoś znany, uznany za jakiegoś (o człowieku)* (2) :

Zwrot: »w szczęściu być doznan(e)« = *być szczęśliwym, być uznanym za szczęśliwego* (1): *Day ták przyłzły pan/ W łtześciu był doznan(e).* *WierKróc* B2.

Wyrażenie: »ledwo doznany« = *rzadko spotykany* (1): *Nádzieiá zdrádna/ w pomocy człowieczey/ [...]* *Rządki przyiáciel/ á ledwo doznan(e) By trwał/ gdy człowiek/ fráłunkom podány* *GrabowSet* I4v.

Szereg: »rzadki a ledwo doznany« (1): *GrabowSet* I4v *cf* *Wyrażenie.*

a. Udowodniony, dowiedziony; zdemaskowany, przyłapany, przychwycony na czymś; uznany za jakiegoś, napiętnowany, osławiony; oskarżony, posądzony; *cognitus, perspectus Mącz, Cn; notatus Mącz (14) : Mącz 251a, 406a; Calep 996b; A* ieliby w zaftáwíe dżierzał Stároftwo/ tedy íto grzywien niech zápilánych pieniędzy ítráci tyle kroć ile będzie doznána negligientia íego [tyle ilekroć będzie ználezion. *totiens quotiens negligens convictus fuerit. JanStat 304]. SarnStat 286.*

doznany kim w czym = jako kto (1): Ktoryby z nich ínáczey vczyńił/ á fkażcą ábo zdraycą íkárbu tego Rzeczypólp: w namnieyízey rzeczy był doznán/ áby poena capitis, infamiae, et confiscatione bonorum był záraz karan. *VotSzl E.*

doznany w czym (9) : Notatus. Náznáczony/ Doznány/ w czym/ Zefromocony/ Osławiony w czym. *Mącz 250c, 250c;* ták ma póftępowác [białogłowa]/ áby nietelko wczym nie przyftoynym nie byłá doznáná/ ále theż/ ízby y w podeżrzeniu najmnieyízym być nie mogłá. *GórnDworz V8; CzechRozm 233; SkarŻyw 305; A*bowiem nigdyímy nie byli doznáni w powieści pochlebney [*neque ... fuimus in sermone adulationis*] *WujNT 1.Thess 2/5; SarnStat 118, 408; VotSzl E. Cf doznany kim w czym.*

cum A cum inf (1): áby [kupy] íedno drógámi zwyczajnémi y goścíncmi/ nie chroniac íie Cél y dróg pólpolitych/ íeżdżili pod ítráceniém rzeczy: któreby przez drógi niezwyczajné wieżdż byli doznáni [nie goścíncem powiozą *quas per obliquas vias vexerint JanStat 1040]. SarnStat 1235.*

2. Poddany próbie, wystawiony na próbę, wypróbowany, poddany indagacji (6) :

doznany od kogo (1): [Bonifacjusz] Od Papiepzá [!] przyzwány/ doznány/ y Bífkupom miedzy pogány vczyńiony. *SkarŻyw 517 marg.*

doznany czym (1): ták rozumem rády ludzkie/ powieść y wízytkie ípráwy/ íešli íá vcźciwe ábo íproíne/ bywáią doznáne [*explorantur*]. *ModrzBaz 70.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (3): *SeklWyzn Cv; ModrzBaz 70; [Konstantyn]* w Tyrze ziąchác íię Bífkupom y íádzić tę rzecz kazał: polecáiąc im/ áby táme Arryufz był doznán/ íešli íešt dobra y práwa náuká íego *SkarŻyw 389.*

Przysłowie: Iako złoto ogniem, tak człowiek przez vczynek doznán bywa. *BielŻyw 88.*

Wyrażenie: »w wierze doznany« (1): Pomoż/ o Iezu/ wniść w íród twych wybránych/ O zbáwicielu/ w twej wierze doznánych *GrabowSet P.*

Szereg: »doznany, doświadczony i potwirdzony« (1): y Decrety/ íešli íá od boga/ albo od lvdzi wítawione/ (íešli prawdziwe/ potrzebne/ albo nie) maíą być doznane/ doświadczone/ y potwirdzone *SeklWyzn Cv.*

Synonimy: **1.a.** doświadczony, naznaczony, osławiony, poznany, przejrany, zesromocony; **2.** doświadczony, potwirdzony.

Cf **DOZNAĆ**